

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIWEZEN

Prudentieel toezicht op kredietinstellingen

BRUSSEL, 17 april 1990.

RONDSCHRIJVEN B 90/1 AAN DE BANKEN

EN S 90/2 AAN DE PRIVE-SPAARKASSEN

Geachte Heren,

De Bankcommissie heeft het nuttig geacht haar normen inzake de organisatie van en de controle op de deviezenverrichtingen (rondschriften aan de banken nr. B 76/1 van 27 februari 1976; opgenomen op de bladzijden 302 tot 308 van de tekstverzameling "Bankcommissie, Wetten, besluiten en reglementen, Toepassingsmaatregelen", Banken, Deel I) aan te passen, rekening houdend met de technologische ontwikkelingen in de kredietinstellingen en met het ontstaan van nieuwsoortige financiële verrichtingen.

Tevens konden een aantal omzendbrieven die de jongste jaren verstuurd werden aan de kredietinstellingen geïntegreerd worden in bedoelde normen.

Hierbijgevoegd vindt U de gewijzigde en gecoördineerde tekst, getiteld "Normen inzake de interne organisatie van en controle op de geld- en wisselmarktverrichtingen van kredietinstellingen".

De normen zijn van toepassing op zowel de banken als de privé-spaarkassen. Voor de banken vervangen zij de tekst op bladzijden 302 tot 308 van bovenvermelde tekst-verzameling.

Hoogachtend,

De Voorzitter,

J.-L.Duplat.

Bijlage : één

INHOUDSOPGAVE

	<u>BLZ.</u>
1. ALGEMENE BESCHOUWINGEN	1
1.1. Beoogde verrichtingen	1
1.2. Risicosoorten	1
1.2.1. Wisselkoersrisico	2
1.2.2. Renterisico en liquiditeitsrisico	3
1.2.3. Risico van het in gebreke blijven van de tegenpartij	4
1.2.4. Landenrisico	4
1.3. Behoefte aan normen inzake organisatie en controle	4
2. BASISBEGINSELEN	5
2.1. Proefperiode voor nieuwe verrichtingen	5
2.2. Verantwoordelijkheid hoogste directie-orgaan	6
2.3. Interne limieten	6
2.4. Functiescheiding; procedures; gedragsregels; rapportering; interne controle en audit	6
2.5. Benoeming arbitranten; bevoegdheden	7
3. TOEPASSINGSMAATREGELEN	7
3.1. Proefperiode voor nieuwe verrichtingen	8
3.2. Schriftelijke beleidslijnen	8
3.3. Cijfermatige limieten	9
3.4. Functiescheiding; schriftelijke procedurebeschrijvingen	10

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEEZEN

3.4.1.	Organigram - operationele lijn - verwerkings- en controlelijn	10
3.4.2.	Regels i.v.m. het afsluiten der verrichtingen	11
3.4.2.1.	Regels i.v.m. de activiteit van de arbitranten	11
3.4.2.2.	Regels i.v.m. de organisatie en werking van de arbitragezaal	12
3.4.2.3	Regels inzake relaties met tussenpersonen en tegenpartijen	13
3.4.3.	Doorlopende kritische controles	14
3.4.4.	Administratieve verwerking	14
3.4.5.	Boekhoudkundige verwerking	15
3.4.6.	Toezicht door het verantwoordelijk lid van het hoogste directie-orgaan	16
3.4.7.	Tussenkomsst interne afdeling	17
3.5.	Benoeming arbitranten; informatie voor de Bankcommissie; bevoegdheidsdelegaties	18

**NORMEN INZAKE DE INTERNE ORGANISATIE VAN EN CONTROLE OP DE
GELD- EN WISSELMARKTVERRICHTINGEN VAN KREDIETINSTELLINGEN**

I. **ALGEMENE BESCHOUWINGEN**

A. **Beoogde verrichtingen**

De term “geld- en wisselmarktverrichtingen” dient hier te worden begrepen in de zin van de verrichtingen die traditioneel door de arbitragezaal van een kredietinstelling worden afgesloten. Het betreft voornamelijk de leningen/ontleningen aangegaan in het kader van het thesauriebeheer in Belgische frank en in vreemde munt, zowel op de interbankmarkt als met het cliënteel, de wisselverrichtingen (aan- en verkopen van deviezen, contant of op termijn), en de overige buiten-balans-verrichtingen op valuta en/of op rente.

Er werd bewust afstand genomen van de term “deviezenverrichtingen”, aangezien, enerzijds, ook een gedeelte van de Belgische frank-activiteit plaatsvindt op de geld- en wisselmarkt, en, anderzijds, de “deviezenactiviteit” ook betrekking heeft op verrichtingen zoals de kredietverlening in vreemde munt, de handel in effecten in vreemde munt, het beheer van vermogens.

De bijzondere waakzaamheid die met betrekking tot de geld- en wisselmarktactiviteit geboden is en die de aanleiding vormt tot het uitvaardigen van onderhavige normen, vloeit voort uit het belang en de verscheidenheid van de risico's die aan deze verrichtingen kunnen verbonden zijn, hun soms uitermate technisch karakter, de snelheid waarmee innovaties in de markt optreden, en de vaak belangrijke omvang van de verrichtingen.

De ontwikkeling van de nieuwsoortige buitenbalans-verrichtingen (“forward rate agreements”, “financial futures”, “currency and interest rate swaps”, “currency options”, “interest rate options”, “forward deposits”, “exchange rate agreements”, enz.) bieden de instellingen meer mogelijkheden dan voorheen om zich op gepaste wijze te dekken tegen de diverse risico'soorten. De aandacht wordt er evenwel op gevestigd dat die verrichtingen, bij onvoorzichtige aanwending of bij aanwending als instrument van “trading”, bijkomende risico's met zich kunnen brengen of de reeds bestaande risico's kunnen vergroten.

B. **Risico'soorten**

Aan de geld- en wisselmarktactiviteit van een kredietinstelling zijn een aantal risico's van verschillende aard verbonden. Voor de goede orde en ter herinnering schetst de hiernavolgende opsomming een beeld van de belangrijkste risico'soorten.

1. Wisselkoersrisico

Een eerste - en meest kenmerkende voor de deviezensfeer - is het zogenaamde wisselkoersrisico. Dit is het risico dat een instelling verliezen zou lijden als gevolg van ongunstige wisselkoersbewegingen tijdens een periode waarin ze een ongedekte positie inneemt in een individuele munt.

Die ongedekte positie kan op verschillende manieren bekeken worden. Deze gezichtshoeken dienen evenwel gebaseerd te zijn op een gemeenschappelijke bekommernis, namelijk het opsporen en inrekeningnemen van alle uitstaande verrichtingen van de instelling die een impact hebben of kunnen hebben op het wisselkoersrisico. Uiteraard situeren die verrichtingen zich niet enkel in de actief- en passiefposten van de balans, maar ook - vaak in toenemende mate - in de posten buiten balans.

Zeer vereenvoudigd kan aldus de positie in een munt gedefinieerd worden als het totaal van de actiefposten, vermeerderd met alle te ontvangen bedragen in die munt ingevolge termijn- en contantverrichtingen in uitvoering, gesteld tegenover alle passiefposten, vermeerderd met alle te leveren bedragen in die munt ingevolge termijn- en contantverrichtingen in uitvoering. Verdere verfijningen zijn evenwel onontbeerlijk, teneinde rekening te houden met de bijzondere impact die sommige verrichtingen of posten hebben op het wisselkoersrisico. Zo ligt de (voorwaardelijke) impact van een geschreven optie op deviezen anders dan de (onvoorwaardelijke) impact van een termijnwisselverrichting. Zo ook kunnen de vaste activa, de te ontvangen / te betalen rente, enz. een bijzondere behandeling vergen, en kan nuttigerwijze een onderscheid gemaakt worden tussen de positie waarvan het beheer aan de arbitragezaal toevertrouwd wordt, en de positie die verband houdt met meer structurele elementen.

Als eerste manier van opvolging van het wisselkoersrisico kan de zogenaamde globale positie in vreemde munt berekend worden. Deze positie wordt bekomen door algebraïsche optelling van de netto-posities voor alle deviezen te zamen, met andere woorden met compensatie tussen baisseposities in een aantal munten en hausseposities in andere. Een op die wijze berekende globale positie geeft evenwel niet de reële omvang van het wisselkoersrisico van de instelling weer. Zij geeft slechts aan in welke mate een fractie van de verbintenissen in de nationale munt aangewend wordt voor het aanhouden van tegoeden in vreemde munten, alle deviezen te zamen genomen (globale haussepositie), of omgekeerd, in welke mate een fractie van de tegoeden in de nationale munt gefinancierd wordt door verbintenissen in vreemde munten, alle deviezen te zamen genomen (globale baissepositie). De globale positie vormt, met andere woorden, de tegenhanger van hetgeen men “de positie in de nationale munt” pleegt te noemen.

Het reële wisselkoersrisico dient echter munt per munt berekend te worden. Iedere wijziging van de waarde van een munt waarin een positie werd ingenomen, leidt immers in de in nationale munt opgestelde inventarissen tot een verlies of een winst. De “totale” wissel-positie van een instelling kan op verschillende manieren berekend worden : door optelling, zonder compensatie tussen hausse- en baisseposities, van de posities in de individuele munten, of door optelling van enkel de hausseposities of de baisseposities.

2. **Renterisico en liquiditeitsrisico**

Bij afwezigheid van een wisselpositie kan de positie in een munt onevenwichten verbergen wanneer haar opeenvolgende vervaldagen worden ontleed. Immers, niet alleen alle muntsoorten maar ook alle vervaldagen (of - niet al te ruim genomen - groepen van vervaldagen) vergen afzonderlijke beoordeling, aangezien de prijzen ervan (koersen en / of rentevoeten) verschillen en uiteenlopend kunnen evolueren.

Aan dit gebrek aan evenwicht in de vervaldagenstructuur is, van naderbij bekeken, een dubbel risico verbonden. Enerzijds een **renterisico**, anderzijds een **liquiditeitsrisico**.

Dit onderscheid kan worden toegelicht aan de hand van een eenvoudig voorbeeld. Een instelling ontleent in een bepaalde munt op 3 maanden, en herbelegt de ontleende gelden op 6 maanden in dezelfde munt tegen een gunstige rentemarge. De problematiek van de niet gelopen rente en van de rentemarge buiten beschouwing latend, heeft deze instelling geen wisselpositie in de betreffende vreemde munt. De looptijd van activa en passiva is evenwel ongelijk. De instelling zal zich na afloop van een periode van 3 maanden tot de markt moeten wenden voor een nieuwe ontlening, ter voortzetting van de financiering van haar uitzetting op 6 maanden. Zij loopt het risico op dat ogenblik de nodige deviezen niet te zullen vinden (liquiditeitsrisico) alsook het risico een ondertussen gestegen rentevoet te moeten betalen (renterisico).

Het belang van het **liquiditeitsrisico** wordt door sommigen gerelativeerd, uitgaande van de veronderstelling dat een instelling in theorie steeds de nodige bedragen zal kunnen ontlenen of aankopen in de markt : het volstaat de prijs van de dag te betalen. Aldus bekeken is het risico waaraan een instelling zich blootstelt bij een onevenwichtige vervaldagenstructuur louter een renterisico. De bedragen waarvoor termijnwisselverrichtingen en leningen / ontleningen worden afgesloten liggen evenwel vaak op een hoog peil. De instelling dient er dus over te waken dat de thesauriebehoeften die uit een asymmetrische vervaldagenstructuur ontstaan, binnen een orde van grootte blijven waarin ze tegenpartijen vindt om haar ook in de toekomst de nodige voorschotten te verlenen. Overigens dient een instelling zich er, meer algemeen, van te onthouden leningen op te nemen van een omvang die haar marktreputatie zou kunnen schaden.

Uit wat voorafgaat blijkt tevens dat het **liquiditeitsrisico** niet louter een **korte-termijn**-benadering vergt ("**thesaurierisico**"), maar ook een **lange-termijn**-benadering die omschreven zou kunnen worden als de opvolging van het "**looptijdentransformatierisico**". Met deze laatste term wordt dan verwezen naar het risico van financiering van langtermijnige activa met kortere werkmiddelen.

Ook het **renterisico** kan vanuit een tweevoudig gezichtspunt bekeken worden. Een eerste onderzoekt het hierboven reeds beschreven risico op verliezen in de **toekomstige** stroom van netto rente-opbrengsten, ingevolge ongunstige rente-evoluties ("**opbrengstenrisico**", "**income risk**"); een ander gezichtspunt onderzoekt het "**marktkrisico**". Dit laatste is het eventuele risico van **onmiddellijke** wijziging van de boekwaarde van op de markt verhandelbare instrumenten, ingevolge ongunstige rente-evoluties.

3. **Risico van het in gebreke blijven van de tegenpartij**

Een ander risico waarmee rekening gehouden moet worden, is dat van het **in gebreke blijven van de tegenpartij**.

In de context van onderhavige richtlijnen wordt hier niet alleen het **kredietrisico** bedoeld dat verbonden is aan leningen / ontleningen in nationale of vreemde munt, maar in het bijzonder ook het **kredietrisico** en het **betalingsrisico** (“**settlement risk**”) inherent aan verrichtingen waarbij beide partijen op een toekomstig ogenblik gelijktijdig tot een prestatie dienen over te gaan, bijvoorbeeld in het geval van wisselverrichtingen.

Bij laatstvermelde verrichtingen stelt zich enerzijds het risico van falen van de tegenpartij vóór of op de dag van afwikkeling van de verrichting, maar alleszins vóórdat de instelling zelf haar verplichting heeft nageleefd (**kredietrisico**). Dit risico is aanwezig tijdens de ganse duur van de overeenkomst. Dergelijke falen van de tegenpartij verbreekt wellicht het evenwicht van de totale positie die de instelling had bereikt. De instelling loopt het risico zich opnieuw - bij een andere tegenpartij - te moeten dekken, eventueel tegen minder gunstige voorwaarden.

Anderzijds stelt zich bij wisselverrichtingen het risico van niet-naleving door de tegenpartij van zijn contractuele verbintenis (bijvoorbeeld omwille van falen van die tegenpartij of van zijn betalingsagent), terwijl de instelling zelf reeds zijn verplichting heeft nageleefd (**betalingsrisico**). Het risico bedraagt hier het volledige bedrag van de overeenkomst.

Een aspect van het betalingsrisico is het **tijdszonerisico**, gelet op de 24-uren-aard van de wisselmarkten. Ingevolge de tijdsverschillen die zich kunnen voordoen tussen de afwikkeling in een bepaalde munt in een bepaald financieel centrum en de afwikkeling in een andere munt in een andere tijdszone, kan een instelling ook hier het risico lopen voor het volledig bedrag van de overeenkomst indien de tegenpartij of de betalingsagent in de tussenperiode in gebreke blijft. Zo dienen betaalopdrachten met betrekking tot onder meer Aziatische munten vaak te worden verzonden de dag vóór de ontvangst van de in niet Aziatische munten te ontvangen bedragen.

4. **Landenrisico**

Een laatste risico is het **landenrisico**. In dit verband kan het hier volstaan, te verwijzen naar de desbetreffende rondschrjvens van de Bankcommissie.

C. **Behoeftte aan normen inzake organisatie en controle**

Omwille van de diverse risico-aspecten inherent aan de geld- en wisselmarktverrichtingen (cf. hoofdstuk 1.2.) dienen de kredietinstellingen oog te hebben voor een aantal basisbeginselen en toepassingsmaatregelen met betrekking tot de organisatie en omkadering van, alsook de controle op, hun betreffende activiteit.

Deze normen beogen bij te dragen tot de bescherming van de activa en, meer algemeen, het

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEZEN

vermogen van de kredietinstellingen, de betrouwbaarheid van hun interne en externe informatiesystemen, en een geordende, doeltreffende en voorzichtige beleidsvoering (cf. de definitie van de interne controle van kredietinstellingen; rondschrjven van de Bankcommissie d.d. 6 april 1987).

De normen sluiten aan bij de aanbevelingen die op internationaal niveau geformuleerd werden in de richting van kredietinstellingen en hun toezichhoudende overheden. Worden hier in het bijzonder bedoeld, de teksten^(*) die in dit verband in het verleden door de Bankcommissie werden toegezonden aan de in België gevestigde kredietinstellingen en / of de erkende revisoren :

- het rondschrjven B 82/3 van 25 maart 1982 aan de banken, met in bijlage een vrije vertaling van het document getiteld "Supervision of banks' foreign exchange positions" van het "Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices";
- de omzendbrief van 29 december 1985 aan de erkende revisoren, met in bijlage, enerzijds, de tekst van een resolutie van de Gouverneurs van de landen van de Groep van Tien en Zwitserland, met betrekking tot de verrichtingen buiten balans (die resolutie werd tevens overgemaakt aan de Belgische beroepsverenigingen van banken en spaarbanken), en, anderzijds, een nota in verband met de problematiek van de financiële innovaties;
- het rondschrjven van 17 maart 1986 aan de banken en spaarbanken, met in bijlage een document getiteld "The management of banks' off-balance-sheet exposures : a supervisory perspective" van het "Committee on Banking Regulations and Supervisory Practices".

Hoofdstuk 2. hiernavolgend behandelt de na te leven **basisbeginselen**. Hoofdstuk 3. gaat dieper in op een aantal mogelijke praktische **toepassingsmaatregelen** en concrete regels ter verwezenlijking van de basisbeginselen.

Het spreekt vanzelf dat deze beginselen en toepassingsmaatregelen geen afbreuk doen aan de noodzakelijke naleving, door de instelling, van de eventuele wettelijke of reglementaire beperkingen of toelatingsprocedures waaraan ze, in voorkomend geval, krachtens haar statuut onderworpen is.

II. BASISBEGINSELEN

A. Proefperiode voor nieuwe verrichtingen

Zoals voor elke activiteitssector waarin een kredietinstelling zich wenst te begeven, dient, **vóórleer** daadwerkelijk met geld- en wisselmarkt**verrichtingen** wordt gestart, het hoogste directie-orgaan daartoe de toelating te hebben gegeven. Tijdens een proefperiode dient een

^(*) Onderhavige normen vormen een gecoördineerd geheel voor wat de geld- en wisselmarktactiviteit betreft. De geciteerde teksten blijven in dit verband evenwel nuttig als consultatiebron voor de instellingen (bijvoorbeeld de aldaar bijgevoegde lexicons).

adequate organisatie te worden uitgebouwd en getest zodat de verrichtingen kunnen plaatsvinden binnen een weldoordacht begrenzings- en toezichtskader, en ondersteund worden door een doeltreffend administratief en boekhoudkundig verwerkingssysteem.

B. Verantwoordelijkheid hoogste directie-orgaan

Het hoogste directie-orgaan van de kredietinstelling draagt de verantwoordelijkheid voor het beleid inzake de geld- en wisselmarktverrichtingen, en beslist of en met welke middelen de instelling een activiteit zal ontwikkelen die ruimer is dan nodig om aan de behoeften van de cliënteel te kunnen voldoen.

Deze verantwoordelijkheid omvat onder meer het vastleggen van de oriëntaties en objectieven van de activiteit, haar organisatie en omkadering, en het toezicht erop.

Het hoogste directie-orgaan zal in dit verband rekening houden met de algemene politiek bepaald door het hoogste bestuursorgaan van de instelling of, voor het geval van een bijkantoor van een kredietinstelling naar buitenlands recht, met de door de hoofdzetel opgelegde beperkingen.

Een lid van het hoogste directie-orgaan wordt belast met de tenuitvoerlegging van het vastgelegde beleid. Dit lid licht zijn collega's regelmatig in over de uitoefening van zijn opdracht en stelt eventueel de nodige redresmaatregelen voor. Wanneer nodig doet hij hen gemotiveerde voorstellen tot wijziging van het beleid. Hij pleegt overleg met zijn collega's die voor de boekhouding, de organisatie en de interne audit van de instelling verantwoordelijk zijn, met het oog op het ondervangen van de behoeften en gevolgen die de verrichtingen voor die afdelingen met zich kunnen brengen.

C. Interne limieten

Cijfermatige limieten worden door het hoogste directie-orgaan vastgelegd volgens de aard van de verrichtingen en van de risico's die ze met zich brengen. Deze limieten dienen rekening te houden met de risicosoorten aangehaald in hoofdstuk 1.2. supra, en er toe te strekken de gelopen risico's binnen grenzen te houden die de vermogenstoestand van de instelling beveiligen.

D. Functiescheiding; procedures; gedragsregels; rapportering; interne controle en audit

Het hoogste directie-orgaan legt het organigram met betrekking tot de geld- en wisselmarkt-activiteit van de instelling vast.

Een **strikte scheiding** wordt doorgevoerd tussen de verschillende **functies en verantwoordelijkheden**, te weten, voornamelijk, tussen **enerzijds** de personen of afdelingen belast met of verantwoordelijk voor het afsluiten van de verrichtingen en / of de vastlegging van de te volgen dagdagelijkse gedragslijn binnen het kader van het door het hoogste directie-orgaan vastgelegde beleid, en **anderzijds** de personen of afdelingen belast met of verantwoordelijk voor de administratieve en boekhoudkundige verwerking van en de doorlopende kritische controles op de verrichtingen.

In het organigram dienen bovenvermelde personen of afdelingen tevens gescheiden te blijven van de personen belast met of verantwoordelijk voor de kredietanalyses en de interne audit.

Bij het verlenen van handtekeningsbevoegdheden wordt met deze scheidingen rekening gehouden.

Procedures en interne gedragsregels voor de arbitranten en de praktische werking van de arbitragezaal, alsook voor het verdere verloop van de verrichtingen (doorlopende controles, administratie, boekhoudkundige verwerking, rapportering) en met betrekking tot de interne audit, dienen te worden opgelegd door het betreffende verantwoordelijk lid van het hoogste directie-orgaan of zijn gedelegeerde.

Controle-opdrachten worden derwijze gedefinieerd dat het nazicht van onder meer de naleving van de richtlijnen buiten de arbitranten (en de personen verantwoordelijk voor de vastlegging van de te volgen dagdagelijkse gedragslijn) om kan worden uitgeoefend. Onverminderd het **hiërarchisch toezicht** en de in de organisatie ingebouwde procedures van **doorlopende controles**, zal de activiteit ook het voorwerp uitmaken van inspecties uitgevoerd door personen die deel uitmaken van de **interne afdeling**.

E. **Benoeming arbitranten; bevoegdheden**

Het hoogste directie-orgaan **benoemt** de **arbitranten** en bepaalt de grenzen van hun **bevoegdheden**. De Bankcommissie wordt ingelicht, zowel over de benoemingen en vrijwillige ontslagnemingen van, als over de ontslaggevingen aan, arbitranten die gemachtigd zijn verrichtingen af te sluiten voor relatief belangrijke bedragen.

III. **TOEPASSINGSMAATREGELEN**

Elke instelling dient de onder hoofdstuk 2. vooropgestelde basisbeginselen op de voor haar meest gepaste manier ten uitvoer te leggen aan de hand van concrete toepassingsmodaliteiten. Naargelang van het volume en de aard van de activiteit van de instelling, en haar organisatorische structuren, kunnen die modaliteiten verschillen.

Hierna volgen een aantal toepassingsmaatregelen die in dit verband aan bod kunnen komen. Aangevuld of aangepast volgens het volume en de aard van de activiteit van de instelling en haar organisatorische structuren zullen ze, in hun geheel beschouwd, de naleving dienen te bewerkstelligen van bedoelde basisbeginselen.

Het spreekt vanzelf dat elke instelling voortdurend de gepastheid van de getroffen maatregelen in vraag moet stellen, rekening houdend met de zich snel wijzigende omgeving zoals de technologische ontwikkelingen en het ontstaan van nieuwe markten en producten.

De noodzaak aan tenuitvoerlegging van de na te leven basisbeginselen geldt overigens niet enkel voor de organisatie en omkadering van de verrichtingen die in de Belgische hoofdzetel en in eventuele bijkomende binnenlandse arbitragezalen plaatsvinden, maar ook voor de organisatie en omkadering van de verrichtingen gevoerd in buitenlandse vestigingen van de instelling.

De hiernavolgend opgenomen toepassingsmaatregelen volgen dezelfde indeling en nummering als de basisbeginselen vermeld onder hoofdstuk 2.

A. Proefperiode voor nieuwe verrichtingen

Geen voor de kredietinstelling nieuwe activiteitsterreinen of verrichtingssoorten mogen worden betreden of afgesloten zonder uitdrukkelijke, voorafgaandelijke toelating van het hoogste directie-orgaan. Deze regel geldt eveneens voor belangrijke wijzigingen in de aard van het optreden van de instelling, bijvoorbeeld het voornemen voortaan niet enkel hedging- maar ook tradingverrichtingen aan te gaan, het voornemen op te treden als “market maker”, enz.

Het is overigens aangewezen nieuwe activiteitsterreinen slechts geleidelijk en met de nodige omzichtigheid te betreden. De instelling zal daarom een **proefperiode** invoeren voor elke nieuwe verrichtingssoort waarin ze wenst actief te zijn. Tijdens die proefperiode wordt slechts een gering aantal, relatief kleine, verrichtingen van de nieuwe soort aangegaan en van zeer nabij opgevolgd door het hoogste directie-orgaan, zodat de instelling, zonder zich aan overdreven gevaren bloot te stellen, kan nagaan of de door haar uitgewerkte interne richtlijnen en organisatorische omkadering van die nieuwe verrichtingen doeltreffend werken.

B. Schriftelijke beleidslijnen

Het nagestreefde **beleid** dient door het hoogste directie-orgaan **schriftelijk** te worden vastgelegd en dient geregeld het voorwerp uit te maken van een kritisch onderzoek op zijn aangepast karakter. Het aldus geformuleerde beleid zal in het bijzonder aandacht besteden aan de gewenste oriëntaties en objectieven der verrichtingen, hun organisatie en omkadering, en hun toezicht.

Indien het hoogste directie-orgaan rentabiliteitsobjectieven oplegt aan de arbitragezaal, dan zullen die objectieven worden bepaald op een niveau dat verenigbaar is met een redelijke veiligheid van de verrichtingen en geen aanleiding geeft tot het nemen van risico's die de solvabiliteit, de rentabiliteit of de liquiditeit van de instelling in het gedrang zouden kunnen brengen.

C. Cijfermatige limieten

Het bestaan van risicoposities is in een instelling met een significante geld- en wisselmarkt-bedrijvigheid niet volledig uit te sluiten.

De instelling dient zich evenwel goed bewust te zijn van de verschillende risicosoorten die ze daarbij loopt (cf. hoofdstuk 1.2.) en ze alleszins binnen limieten te houden die de vermogenstoestand van het bedrijf beveiligen.

Cijfermatige limieten dienen bijgevolg te worden vastgelegd door het hoogste directie-orgaan.

De limieten zullen een onderscheid maken tussen enerzijds beperkingen inzake de activiteitsvolumes die mogen worden aangegaan, en anderzijds de risicoposities die daarbij mogen worden ingenomen.

De beperkingen inzake activiteitsvolumes kunnen bijvoorbeeld betrekking hebben op de verschillende verrichtingssoorten die de instelling zal aangaan, op de verhouding tussen het totaal aan balansverrichtingen en aan buiten balansverrichtingen, op de verhouding tussen de volumes Belgische frank en deviezenverrichtingen, enz.

De beperkingen inzake risicoposities dienen onder meer rekening te houden met de onder hoofdstuk 1.2. vermelde risicosoorten, en met de verschillende situaties die tot bedoelde risicosoorten aanleiding kunnen geven.

Elke limiet wordt vastgelegd op een niveau dat rekening houdt met de financiële draagkracht (solvabiliteit, rentabiliteit en liquiditeit) van de instelling, alsook met de mogelijkheid van een gelijktijdige ongewenste evolutie van de betreffende risicofactoren. Daarbij mag de nodige coherentie tussen deze limieten met betrekking tot deelgebieden van de activiteit, en hun impact op het totaalbeeld van de financiële situatie van de instelling, niet uit het oog worden verloren.

De limieten worden schriftelijk vastgelegd, en geformuleerd in eenduidige en klare bewoordingen. Zo nodig gaan ze gepaard met cijfermatige voorbeelden om de berekeningswijze toe te lichten. Ze dienen ter kennis te worden gebracht van alle personeelsleden op wiens activiteit ze betrekking hebben. De geschreven interne richtlijnen en procedurebeschrijvingen voor de arbitranten (cf. 3.4.2.) bevatten een omschrijving van de van kracht zijnde limieten. In geval van wijziging der limieten, worden die richtlijnen zonder uitstel bijgewerkt.

Eventuele dochters en buitenlandse kantoren van de instelling dienen betrokken te worden bij

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIWEZEN

het limietensysteem, bijvoorbeeld door toekenning, per entiteit, van suballocaties der limieten met betrekking tot elk der verrichtings- en risicosoorten die in die entiteiten mogen worden aangegaan.

Beschikt de instelling in het binnenland over meer dan één arbitragezaal, dan geldt hetzelfde principe als beschreven in vorige alinea.

De limieten hebben niet enkel betrekking op de situatie van de instelling aan het eind van de dag (“**overnight**”), maar ook op de situatie in de loop van de dag (“**intra-day limits**”).

Indien de instelling een onderscheid maakt tussen dekkings (“**hedging**”)- en handels (“**trading**”)- verrichtingen, dan dient zij de criteria waaraan een dekkingsverrichting moet beantwoorden, duidelijk vast te leggen.

De nodige procedures dienen in voorkomend geval te worden uitgeschreven ter afbakening van een derogatiebeleid met betrekking tot de opgelegde limieten. Die procedures dienen onder meer de overschrijdingsmodaliteiten te omschrijven (bedrag, duur, herhalingsmogelijkheden, behoefte aan voorafgaandelijke, uitdrukkelijke, hiërarchische toelating, rapporteringsvoorschriften, enz.).

D. Funciescheiding; schriftelijke procedurebeschrijvingen

Het principe van de scheiding van functies dient met de grootste gestrengheid te worden toegepast. De zich wijzigende omgevingsfactoren (bijvoorbeeld de toenemende automatisering en de daarmee gepaard gaande geïntegreerde verwerkingsmogelijkheden voor de verrichtingen) kunnen invloed hebben op de wijze waarop de scheiding in concreto wordt bewerkstelligd, maar doen geen afbreuk aan de noodzaak tot naleving van het functiescheidingsprincipe zelf.

Het verloop van de verschillende stadia der verrichtingen dient vastgelegd te worden in schriftelijke procedurebeschrijvingen.

1. Organigram

Algemeen gesteld dienen, in het organigram van de instelling, de hiërarchische lijnen met betrekking tot enerzijds de operationele kant van de verrichtingen en anderzijds hun verwerking en controle, principieel tot op een zo hoog mogelijk niveau gescheiden te blijven.

De operationele lijn omvat, in een typische organisatie, de hiernavolgende functies : het afsluiten van de verrichtingen (de arbitranten), de rechtstreekse hiërarchische overste (chef van de arbitragezaal), de hoge leiding voor de geld- en wisselmarktactiviteit.

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEEZEN

De **verwerkings- en controlelijn** omvat voornamelijk de doorlopende kritische controles op de verrichtingen, en hun administratieve en boekhoudkundige verwerking.

Opdat elk van deze functies met de nodige onafhankelijkheid zijn eigen rol zou kunnen vervullen, kan bijvoorbeeld niet aanvaard worden dat zowel de arbitragezaal als de afdeling die de doorlopende kritische controles en de administratieve verwerking van de verrichtingen verzorgt (“**back office**”), in het organigram of de facto onder de leiding van dezelfde persoon zouden vallen. Evenmin kan worden aanvaard dat deze afdeling onder de leiding zou vallen van de personen belast met of verantwoordelijk voor de vastlegging van de te volgen dagdagelijkse gedragslijn.

2. **Regels i.v.m. het afsluiten der verrichtingen**

Inzake het **afsluiten van de verrichtingen** dient elke instelling een aantal permanente, interne, schriftelijke regels op te leggen met betrekking tot de activiteit van de arbitranten en de praktische werking van de arbitragezaal.

a) **Regels i.v.m. de activiteit van de arbitranten**

Wat de activiteit van de **arbitranten** betreft, zullen die regels onder meer verbod opleggen rechtstreeks of onrechtstreeks te handelen voor eigen rekening of voor rekening van andere personeelsleden van de instelling. Dit verbod betekent echter niet dat een arbitrant of een ander personeelslid niet als cliënt van de instelling zou kunnen optreden mits inachtneming van de intern opgelegde organisatie- en controleprocedures terzake.

Verrichtingen mogen uitsluitend worden afgesloten tegen voorwaarden die representatief zijn voor de op dat ogenblik heersende markttoestand.

Deze representativiteitsregel dient ook te worden nageleefd in het geval van verlengingen van contracten. Zo kan niet aanvaard worden dat de toegepaste koers voor de verlenging van een termijnwisselcontract gebaseerd zou worden op de koers van het vervallende contract. Bij verlenging van een contract is het, overeenkomstig de gebruikelijke praktijk, de contantkoers op het ogenblik van de verlenging die als refertekoers dient te worden gehanteerd ter bepaling van de termijnkoers van het verlengingscontract. Wanneer, met betrekking tot een op vervalddag komende termijnwisselverrichting, een cliënt zijn positie wenst te verlengen, dient die verlenging plaats te vinden volgens de hierboven beschreven modaliteiten. Positieverlengingen die gebeuren volgens andere modaliteiten en die meer in het bijzonder kunnen resulteren in een omzetting van het door de instelling toegestane krediet ter financiering van het verlies van de cliënt, in een buiten balans kredietrisico, dienen te worden vermeden.

Onverminderd de bemerkingen onder punt 3.4.2.3. inzake de “**passageverrichtingen**”, moet het afsluiten van verrichtingen met retro-actief effect (afsluitingsdatum en / of valudatum) aan de arbitranten verboden worden.

b) **Regels i.v.m. de organisatie en werking van de arbitragezaal**

Inzake de organisatie van de arbitrageactiviteit en de praktische werking van de zaal, dienen in de richtlijnen of in de getroffen organisatorische maatregelen onder meer de hiernavolgende regels aan bod te komen.

Elke arbitrant dient hiërarchisch gepositioneerd te worden in het organigram van de arbitragezaal. Duidelijk afgebakende delegaties inzake handtekenings- en beslissingsbevoegdheid (met betrekking tot het aangaan van verrichtingen en het innemen van posities) dienen per arbitrant of groep van arbitranten te worden vastgelegd. De handtekeningsbevoegdheden zullen bijvoorbeeld vermijden dat één of meer personen van de operationele lijn (cf. 3.4.1) de instelling met hun handtekening kunnen verbinden, zonder handtekening van een persoon van de verwerkings- en controlelijn.

In de mate van het mogelijke is de functie van arbitrant een voltijdse betrekking, en onverenigbaar met andere taken in de instelling. Worden, ingevolge de kleine dimensie van de instelling, toch andere taken opgelegd aan de arbitranten, dan mogen die taken geen afbreuk doen aan de naleving van de basisbeginselen inzake scheiding van functies.

De bezoldiging van een arbitrant wordt vastgelegd door het hoogste directie-orgaan, en mag verhoudingsgewijze slechts in beperkte mate bestaan uit een variabel gedeelte waarvan de omvang afhankelijk wordt gesteld van de verwezenlijking van vooropgestelde rentabiliteitsobjectieven door de arbitrant, een groep arbitranten of de arbitragezaal als geheel beschouwd.

Het kan voorkomen dat de chef van de arbitranten zelf geen verrichtingen afsluit. In arbitragezalen van aanzienlijke omvang is zulks zelfs verkieslijk. Zijn taak bestaat er dan in adviezen en specifieke richtlijnen te verstrekken en toe te zien op de activiteit van zijn medewerkers. Alleszins mogen personen op een hiërarchisch hoger niveau dan bedoelde chef, en diegenen die niet onder de leiding van bedoelde chef werken, geen verrichtingen afsluiten.

Alle verrichtingen worden afgesloten in de arbitragezaal en dit binnen een duidelijk afgebakende uurregeling. Van deze regel mag slechts uitzonderlijk worden afgeweken mits voorafgaand akkoord van het hoogste directie-orgaan en mits geëigende organisatie- en controleprocedures worden opgelegd zodat in alle omstandigheden de goede gang van zaken van de activiteit van de instelling verzekerd blijft. Deze procedures zullen tevens het kader beperken waarbinnen van deze regel mag worden afgeweken (bijvoorbeeld louter verrichtingen ter reductie van een ingenomen positie), de personen aanduiden die de verrichtingen mogen afsluiten, en specifieke regels voorschrijven voor de onmiddellijke registratie van de verrichtingen.

De nodige maatregelen dienen getroffen om de fysieke toegang tot de arbitragezaal te beveiligen, en onmogelijk te maken voor onbevoegde personen.

Het afsluiten zelf van elke verrichting dient te worden geregistreerd (vastleggen van telefoongesprekken op magneetband, telexen, elektronische boodschapsystemen, enz.). Deze informatie dient voldoende lang bewaard te blijven (fysisch afgezonderd van de arbitragezaal) en zonder beperking gebruikt te kunnen worden voor controledoeleinden.

COMMISSIE VOOR HET BANK- EN FINANCIEWEZEN

De arbitragezaal houdt doorlopend de stand van zijn risicoposities bij.

De analyse van de kredietwaardigheid (beoordeling van het risico uit hoofde van in gebreke blijven van de tegenpartijen) behoort niet tot de taken van de arbitragezaal, wel van de kredietanalysten (kredietafdeling, afdeling interbankrelaties, ...) die beschikken over de daartoe vereiste financiële documentatie. De arbitranten zullen uiteraard wel de in de markt of vanwege hun relaties vernomen inlichtingen met betrekking tot de gang van zaken bij een marktdeelnemer zonder vertraging melden aan hun chef en aan de betreffende krediet-analysten. Gaat de arbitragezaal verrichtingen aan voor risico van de cliënt (bijvoorbeeld in het kader van een overeenkomst inzake vermogens- of wisselpositiebeheer), dan dienen vooraf de nodige voorzorgsmaatregelen (bijv. plaatsing van een deposito als marge) te worden getroffen teneinde het kredietrisico in te perken.

Alle verrichtingen dienen, vanaf het ogenblik dat ze worden aangegaan, gecatalogeerd te worden volgens de criteria die bepalend zijn voor hun boekhoudkundige verwerking. De nodige voorzorgsmaatregelen (richtlijnen ex ante en controles ex post) dienen getroffen teneinde te voorkomen dat de meting van de gelopen risico's en / of de resultaten op basis van de boekhoudkundige gegevens, zou mislopen ingevolge een al dan niet opzettelijk foutief catalogeren van de verrichtingen door de arbitranten.

Bijzondere procedures dienen het geval te behandelen waarbij een aangegane verrichting gewijzigd of geannuleerd wordt.

c) Regels inzake relaties met tussenpersonen en tegenpartijen

Het hoogste directie-orgaan van de kredietinstelling ziet er op toe dat aan de arbitranten een strikte gedragscode wordt opgelegd inzake hun relaties met tussenpersonen (bijvoorbeeld deviezenmakelaars) en tegenpartijen.

De “**Gids van de marktpraktijken**” die in 1977 ten behoeve van de valutamakelaars en de arbitranten werd opgesteld door de Belgische Vereniging der Banken, alsook gelijkaardige in het buitenland opgestelde gedragscodes (bijvoorbeeld de “**London Code of Conduct**”), kunnen hierbij als leidraad dienen.

De gedragscode moet er onder meer toe strekken de nodige onafhankelijkheid en neutraliteit te vrijwaren tussen arbitranten en tussenpersonen of tegenpartijen (verbod op aansporingen in hoofde van de arbitrant om bij voorkeur met een bepaalde makelaar of tegenpartij te werken, en omgekeerd; verbod voor de arbitrant om commissies of enigerlei rechtstreeks of onrechtstreeks voordeel te ontvangen vanwege makelaars of tegenpartijen; enz.).

De arbitranten brengen onmiddellijk de directie op de hoogte wanneer zij vaststellen dat een tussenpersoon of tegenpartij dergelijke gedragsregels poogt te doorkruisen.

“**Passageverrichtingen**” (d.i. verrichtingen waarbij een kredietinstelling zich als tussenpartij plaatst tussen twee andere instellingen die bijvoorbeeld willen vermijden dat hun intern opgelegde limieten per tegenpartij zouden overschreden worden) mogen slechts uitzonderlijk worden afgesloten en mits naleving van een gepaste informatieprocedure naar de directie toe.

De gedragscode dient tevens te voorkomen dat relaties met deviezenmakelaars tot gevolg zouden hebben dat (een deel van) de activiteit van de arbitranten oncontroleerbaar zou worden. Zo mogen bijvoorbeeld geen verrichtingen worden aanvaard waarvoor de makelaar slechts met ongebruikelijke vertraging de identiteit van de tegenpartij aangeeft.

3. Doorlopende kritische controles

Onverminderd de noodzakelijke hiërarchische controles op de activiteit van de arbitranten, dienen alle verrichtingen het voorwerp uit te maken van **doorlopende, onafhankelijke, kritische controles**.

Deze doorlopende controles hebben geen betrekking op de opportuniteit van de verrichtingen maar wel, onder andere, op het nazicht van de juist- en volledigheid van de door de arbitrant aan de administratie doorgegeven gegevens, het normaal karakter van de afgesloten verrichtingen (koers, bedrag van report / deport van termijnwisselverrichtingen, omvang, enz.) en hun overeenstemming met de interne algemene richtlijnen en specifieke regels vastgelegd door de directie (bijvoorbeeld de naleving van de opgelegde interne limieten; het handels- versus dekkingskarakter; het al dan niet “**verbonden swap**”-karakter; de eventuele interne verrichtingen die de arbitragezaal om technische redenen zou genereren; de verrichtingen voor rekening van het personeel; enz.).

Zoals vermeld onder punt 3.4.1. gebeuren deze controles buiten de arbitrant (en meer algemeen de operationele lijn) om. Normalerweise zullen ze worden verzorgd door de personen of afdeling belast met of verantwoordelijk voor de administratieve verwerking der verrichtingen.

4. Administratieve verwerking

De **administratieve verwerking** der verrichtingen wordt, zonder vertraging en buiten de arbitranten om, verzorgd in een lokaal dat gescheiden is van de arbitragezaal (“**back office**”).

In een traditionele organisatie verschaft de administratieve verwerking, op basis van gedateerde, sequentieel genummerde sluitbriefjes ingevuld door de arbitranten, zonder vertraging onder meer onderstaande documenten :

- de staten en tabellen met betrekking tot de risicoposities ten behoeve van de hiërarchische controle;
- de schriftelijke confirmaties die, nadat de eventueel vereiste handtekeningen zijn aangebracht, onmiddellijk aan de tegenpartij worden toegestuurd;
- de boekhoudingsbescheiden;
- de betalingsopdrachten.

De administratie confronteert doorlopend de stand van de risicoposities zoals ze blijken uit de administratieve en / of boekhoudkundige staten en tabellen, met de risicoposities zoals bijgehouden door de arbitragezaal (cf. punt 3.4.2.2.). Verschillen waarvoor geen onmiddellijke verklaring kan worden gevonden, worden zonder vertraging gesignaleerd aan de hoge leiding voor de geld- en wisselmarktactiviteit.

Ingevolge de toenemende automatisering krijgt de verwerking van de verrichtingen van de arbitragezaal steeds meer een geïntegreerd karakter. De arbitrant zorgt aldus soms zelf voor de inbreng, in het computersysteem, van de gegevens omtrent de verrichtingen. De rol van de “back office” (en bijgevolg het principe van de dubbele interventie) mag ook in een dergelijk geautomatiseerd systeem - zonder sluitbriefjes - niet verloren gaan. De nodige maatregelen dienen bijgevolg getroffen te worden opdat de verrichtingen slechts bevestigd, geboekt en uitgevoerd zouden worden, na een formule tussenkomst door de “back office”.

Bijzondere richtlijnen en procedures dienen te worden voorgeschreven voor de verwerking van verrichtingen die, aan het eind van de dag, door de zaal worden afgesloten op een ogenblik dat de administratieve verwerking haar werkzaamheden heeft stopgezet. Deze bijzondere richtlijnen zullen onder meer bewerkstelligen dat de informatie bestemd voor de directie te allen tijde rekening houdt met alle aangegane verrichtingen.

De administratieve verwerking verzorgt de ontvangst, de opvolging en het nazicht van de binnenkomende confirmaties. Een niet onbelangrijk controlepunt betreft hier de confrontatie van de door de tegenpartij vermelde conclusiedatum, met de conclusiedatum gemeld door de arbitrant. Blijft een confirmatie uit, of roept ze bepaalde vragen op, dan neemt de administratie onmiddellijk contact met de tegenpartij en bij herhaalde ontstentenis van voldoeninggevende verklaring met betrekking tot eenzelfde tegenpartij wordt de leiding van de verwerkings- en controlelijn en, in voorkomend geval, de Bankcommissie op de hoogte gebracht.

De administratieve verwerking maakt, na controle van de makelaarsfacturen, teven de nota's op met betrekking tot commissies verschuldigd aan tussenpersonen. De betaling van deze commissies geschiedt pas nadat het verantwoordelijk lid van het hoogste directie-orgaan (of zijn gedelegeerde - cf. punt 3.4.6., zesde lid) de nota's voor goedkeuring heeft ondertekend.

5. Boekhoudkundige verwerking

Alle verrichtingen worden, verrichting per verrichting, zonder verwijl dagelijks verwerkt in de boekhouding.

Een boekingsschema dient daartoe uitgewerkt te worden en zal het voorwerp uitmaken van een bijgewerkte, schriftelijke, gedetailleerde beschrijving.

Het boekhoudingssysteem moet onder meer toelaten de inventarissen op te maken met de vereiste herwaarderingen en prorata's, alsook de vereiste voorzieningen aan te leggen ter dekking van de gelopen risico's.

Het moet doorlopend de nodige confrontaties mogelijk maken met nostrirekeningen en met de positietabellen en staten die buiten de boekhouding om worden afgeleverd. Eventuele door de verwerkings- en controlelijn vastgestelde discordanties worden zonder vertraging meegedeeld aan de hoge leiding voor de geld- en wisselmarktactiviteit.

In instellingen waar de boekhoudkundige verwerking aan het eind van de werkdag stopgezet wordt voor de sluiting van de arbitragezaal, worden de daaropvolgende verrichtingen 's anderendaags geboekt voor die van de volgende dag.

De in de boekhouding verwerkte informatie zal, in instellingen met buitenlandse kantoren, met een dagelijkse frequentie de gegevens bevatten inzake die kantoren.

6. Toezicht door het verantwoordelijk lid van het hoogste directie-orgaan

Het onder punt 2.2. bedoelde lid van het hoogste directie-orgaan oefent, onder meer aan de hand van de hem daartoe door de administratie voorgelegde opgaven, tabellen en verslagen, **toezicht** uit op de **risico's verbonden aan de ontplooiende activiteit**, op de **naleving van de vastgelegde limieten** en op het **normaal karakter van de verrichtingen** wat onder meer hun prijs betreft, hun rentabiliteit, hun vervaldag, hun omvang per tegenpartij en per makelaar en de commissies waartoe ze aanleiding geven.

Een snelle, correcte en volledige rapportering door enerzijds de operationele lijn en anderzijds de verwerkings- en controlelijn (cf. punt 3.4.1.) is in dit verband van het hoogste belang. Het bedoelde lid ziet er bijgevolg op toe doorlopend over de nodige, geschikte informatie te kunnen beschikken (inclusief die van de buitenlandse kantoren van de instelling).

Dagelijks dienen hem - of zijn gedelegeerden, cf. het zesde lid van onderhavig punt 3.4.6. - onder meer schriftelijke staten te worden voorgelegd over de ingenomen risicoposities, geconfronteerd met de opgelegde limieten. Voorts dienen de lijsten der afgesloten transacties met vermelding, per transactie, van datum en uur van afsluiting, bedrag, munt, prijs, vervaldag, tegenpartij, betalingsmodaliteiten, naam van de tussenpersoon, tarief dat deze toepast en bedrag van de commissie, dagelijks ter beschikking te zijn.

De voorgelegde gegevens dienen 's avonds - zeker wat de **“overnight”**-positie betreft - rekening te houden met alle aangegane verrichtingen, ook diegene die nog niet door de administratie werden verwerkt.

Hij wordt ingelicht over de resultaten van de verrichtingen zoals berekend door de arbitranten, en de overeenstemming daarvan met de gegevens van de administratieve verwerking en de boekhouding.

Uiteraard kan de informatiedoorstroming waarvan sprake in de vorige alinea's gestructureerd worden op basis van een delegatie van bevoegdheden door bedoeld lid van het hoogste directie-orgaan aan de hoge leiding van de geld- en wisselmarktactiviteit. Toch zal het bedoeld lid persoonlijk - zelfs in geval van delegatie- systematisch dagelijks ten minste samenvattende overzichtstabellen dienen te bekomen, alsook de nodige toelichtingen bij de belangrijkste onderliggende ontwikkelingen en verrichtingen, en uiteraard de mogelijkheid dienen te hebben om alle nuttige detailgegevens op te vragen.

Hij neemt contact op met de directie van een instelling waarvan hij, bij het onderzoek van het volume der verrichtingen per tegenpartij, vaststelt dat zij op een aanzienlijke wijze, en zonder klaarblijkelijke verklaring, haar verrichtingen heeft opgevoerd, of tegen abnormale voorwaarden blijkt te handelen.

De informatie die hij aan zijn collega's van het hoogste directie-orgaan verstrekt betreffende de uitoefening van zijn opdracht (cf. punt 2.2.), zal schriftelijk en voldoende frequent gegeven worden. Deze informatie bevat onder meer inlichtingen betreffende het activiteits-volume, de naleving van de intern opgelegde limieten en de evolutie van de rentabiliteit van de verrichtingen.

7. Tussenkoms t interne auditafdeling

De interne auditafdeling treedt, met betrekking tot de verrichtingen in de geld- en wisselmarkt van de instelling, op in het kader van haar opdracht tot onderzoek en beoordeling van de goede werking, de doeltreffendheid en de efficiëntie van de interne controle (cf. het rondschrijven van 6 april 1987 van de Bankcommissie).

Op wisselende tijdstippen gaat ze onder meer na of de hiërarchische en de doorlopende onafhankelijke kritische controles ingebouwd in het interne controlesysteem doeltreffend werken, of de verrichtingen correct zijn verlopen en op de juiste wijze werden gerapporteerd en geboekt, of de richtlijnen, procedures en gedragscodes werden nageleefd, en of die richtlijnen, procedures en gedragscodes (onder andere het limietensysteem, het toezicht op de naleving van die limieten, de administratieve en boekhoudkundige organisatie, enz.) beantwoorden aan de vereisten van een voorzichtig beheer.

De interne auditafdeling stuurt op wisselende tijdstippen aan de interne auditinstanties van de correspondenten vragen om akkoordbevinding met betrekking tot alle uitstaande verrichtingen. Zij staat in voor de opvolging van de binnengekomen antwoorden. Zij behandelt wederzijds de door de correspondenten gevraagde akkoordbevindingen. Deze punctuele akkoordbevindingen mogen uiteraard niet verward worden met de doorlopende schriftelijke confirmatieprocedure van alle verrichtingen door de administratieve diensten (cf. punt 3.4.4.).

De interne auditafdeling onderzoekt op wisselende tijdstippen het gebruik van de telex en andere telecommunicatiemiddelen waarop de verrichtingen dienen te worden geregistreerd. Ook in dit verband valt daarentegen het doorlopend onderzoek uiteraard onder verantwoordelijkheid van de verwerkings- en controlelijn.

Het ligt voor de hand dat de frequentie van de inspecties van de interne auditafdeling in verband met de geld- en wisselmarktverrichtingen, gezien het belang van de mogelijk gelopen risico's, hoger dient te liggen dan voor de meeste andere activiteiten van de instelling.

Zoals voor haar onderzoek van de andere activiteiten van de instelling, worden door de interne auditafdeling schriftelijke controlerapporten opgesteld, waarvan onmiddellijk een kopie aan de revisoren wordt overgemaakt.

E. **Benoeming arbitranten; informatie voor de Bankcommissie; bevoegdheidsdelegaties**

In overleg met de diensten van de Bankcommissie wordt door elke instelling het toepassingsveld afgebakend voor de regel die voorschrijft dat de Commissie ingelicht moet worden over de **benoemingen en ontslaggevingen en -nemingen** van arbitranten die gemachtigd zijn verrichtingen af te sluiten voor belangrijke bedragen.

De mededelingen terzake dienen, in het geval van ontslaggevingen, de motieven van de beslissing van de instelling aan te geven. Mededelingen inzake aanstellingen dienen vergezeld te gaan van een volledig curriculum vitae van de betreffende arbitranten.

De **bevoegdheden** van de arbitranten (soorten van verrichtingen, begrenzing per verrichting, enz.) worden, rekening houdend met het onder punt 3.3. beschreven limietensysteem, per arbitrant of per groep van arbitranten vastgelegd door het hoogste directie-orgaan of, bij delegatie, door de hoge leiding voor de geld- en wisselmarktactiviteit of de chef van de arbitragezaal.